

ALIFBE

**Umumiy oʻrta taʼlim maktablarining
1-sinfi uchun darslik**

Qayta ishlangan 18-nashri

Oʻzbekiston Respublikasi
Xalq taʼlimi vazirligi tomonidan tasdiqlangan

„OʻQITUVCHI“ NASHRIYOT-MATBAA IJODIY UYI
TOSHKENT – 2020

UO'K: 373.3.016
KBK 74.102
A 51

Mualliflar:

**R. Safarova, M. Inoyatova,
M. Shokirova, L. Shermamatova**

Mas'ul muharrir:

Mirhabib G'ulomov – Respublikada xizmat ko'rsatgan
yoshlar murabbiysi, professor.

Taqrizchilar:

Umida Masharipova – Nizomiy nomidagi TDPU dotsenti;
Qimmatxon Mamatqulova – RTM boshlang'ich ta'lim metodisti;
Fotima Karimova – Toshkent shahar Chilonzor tumanidagi
181- maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Ekspert:

Nurmanov Erkin Atambayevich – Kamoliddin Behzod nomidagi
Milliy rassomlik va dizayn
instituti dotsenti;

SHARTLI BELGILAR

– juftlikda ishleng

– multimedia ilovasi

– harflarni toping

– dars tugadi

– tez ayting

– so'zni toping

– bo'g'inlarga ajrating

**Respublika maqsadli kitob jamg'armasi
mablag'lari hisobidan chop etildi**

1-SENTABR –
MUSTAQILLIK BAYRAMI

MAKTAB - BILIM MASKANI

□ □ □ .

□ □ □ □ □

□ □ □ □ □

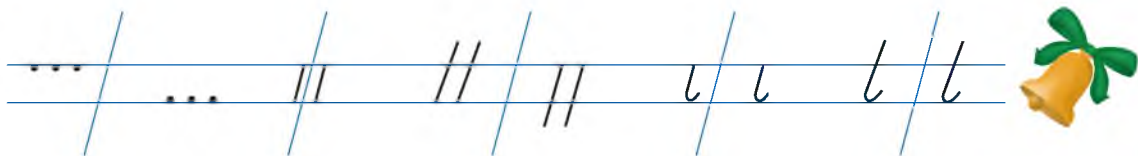
□ □ □ □ □ □

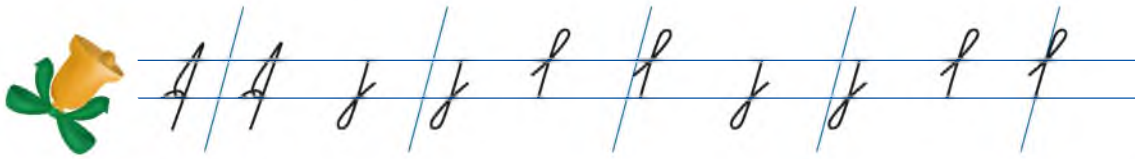

□ □ □ □ □

□ □ □ □ □

□□□-□□-□□□

□□-□□□

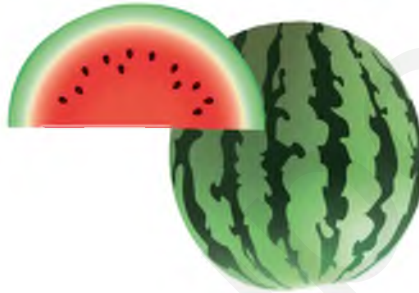
□□□-□□□

□□□-□□

□□□-□□□

□□□-□□

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

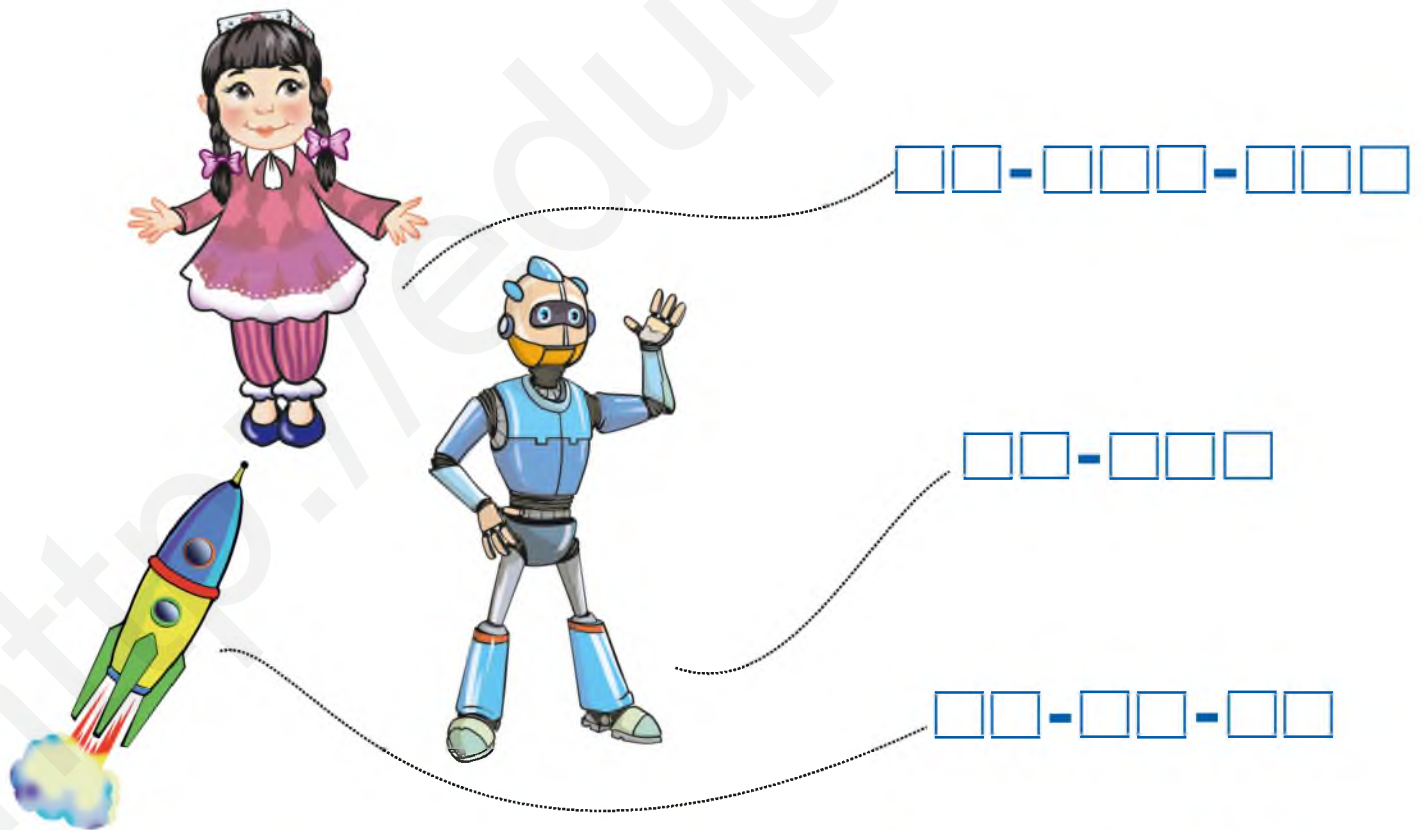
□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

□ □ □ .

c / c c / c c / c c / c 🛎

Oo

Oo

□ □

□ □

□ - □ □ □

□ □ - □ □

□ □ - □ □

o/o o/o O/O Q/Q Qo

Nn

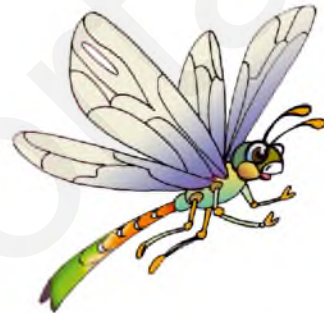
Nn

no
on

non

□□□ - □□□

□□ - □□ - □□

□□□

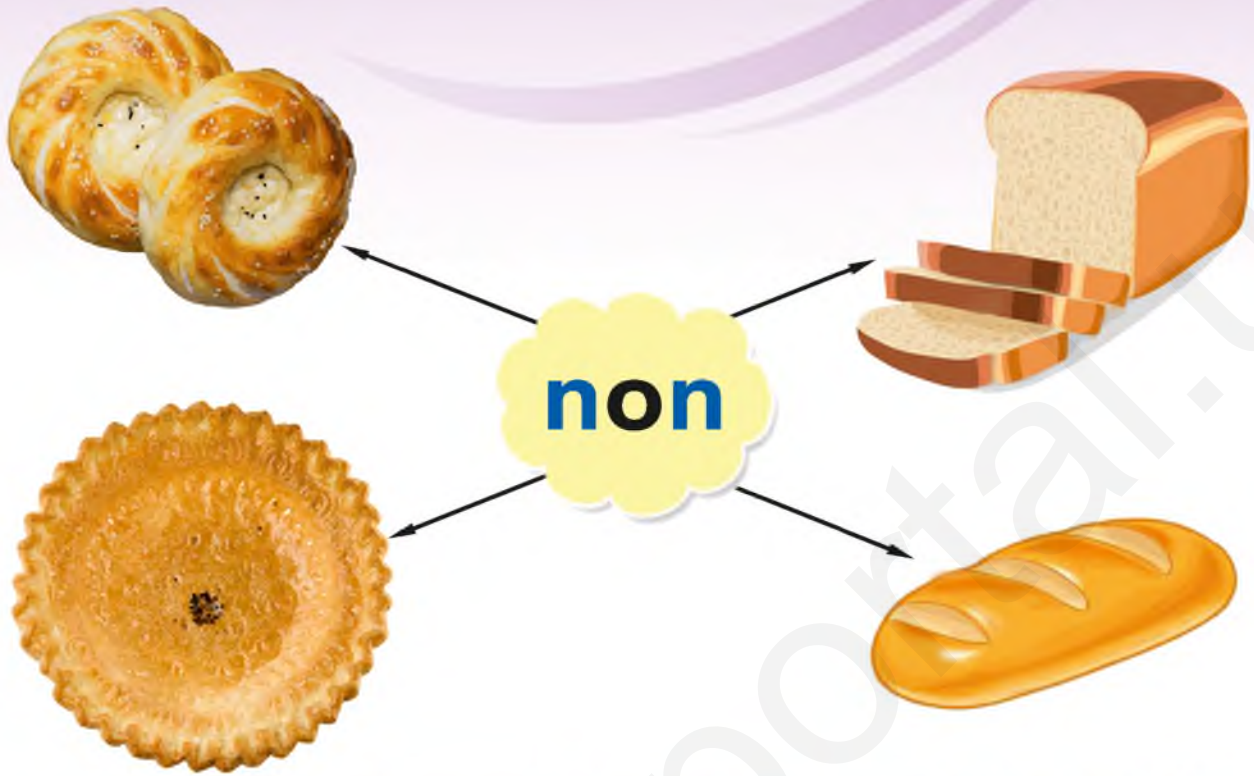
□□ - □□ - □□

□□□

|| | | n n n | n n |

□ □ □ .

n n n n Non 🍆

Aa

Aa

na |
an |

a-na
o-na
non

-

-

-

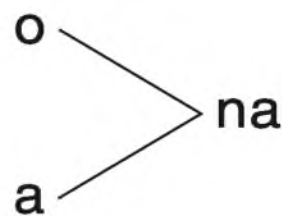

-

-

Ana

O-na, a-na

na, on

o o o l l l a a a a

a

A e e A / A A Ana

i i

Li

na
ni
no

in
ni-na

□ □

□ - □ □ □

□ □ - □ □ □

Ona, ana nina.

Ana

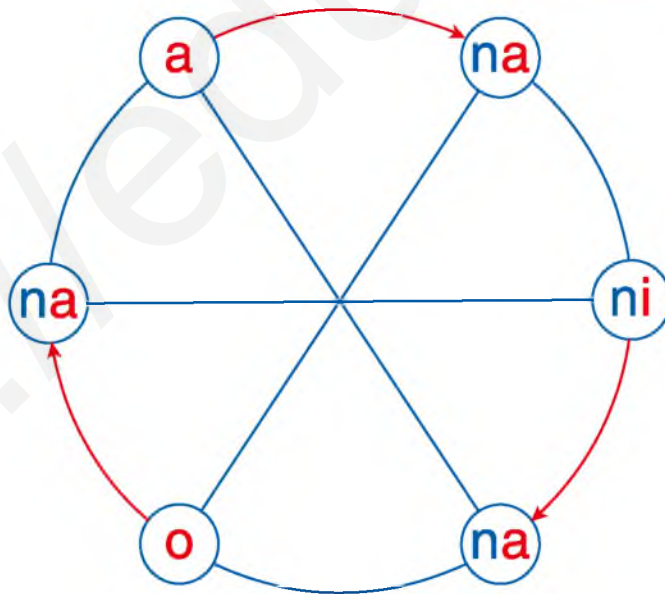
n□na, no□

i / i   i / i   in, nina

Ana in. Ana .

 □ n, ni □ a

l / l   a / a   l / l   In ana.

Mm

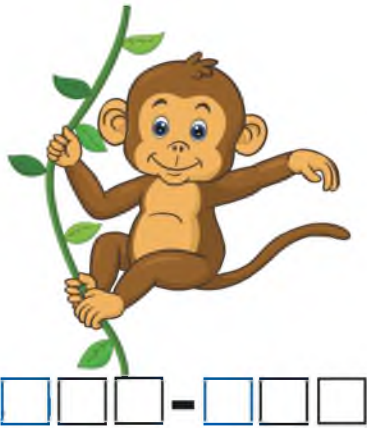
Mm

ma
mi
mo

ma
ma-na

nom
ni-ma

O-mi-na
Na-i-ma

□ □ - □ □ □ - □ □

Mana

Naim,

min.

m□na, nim□?

1 / 2 2 / m m min, nom

o-na
o-nam

O-mon
Man-non

Omon, mana Naima .

Ona, Naima non .

Nomi nima?

- -

ona, nina, mana

l l M M Mannon

Tt

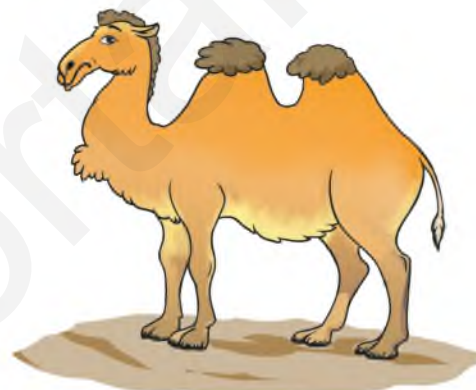
Tt

ta
ti
to

tom
to-mon

ot
ota

it
mit-ti

□□-□□

□□□-□□

Mana ot.

Ana .

.

□t,

ot□,

to□

□□-□□□

~ / ~ l / t t / tom, mitti

ma-to
man-ti

ta-na
tan-ta-na

– Ona, ana mitti .

– Omina, ni .

mit

ti

man

 ota, mato, tana

J J T T T Tom ana.

L l

Ll

la
li
lo
al
il
ol

ola
lo-la
al-la

ol-ti
ol-ma
ol-tin

ilm
til
tol

mol
i-lon
to-la

□□ - □□□

□□□ - □□□

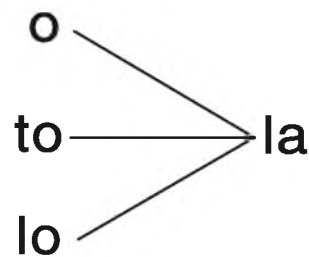
□□□ - □□□

Mana

Ana oltin.

□ol, to□a, olt□n

l/ l lola, / alla, / olti/

o-i-la
mil-lat

O-mil
O-lim

Lo-la
No-i-la

Oila

Mana ota

Ota

Mana ona

Ona

Mana Lola

Lola

ol
tol

ma

la
na

o

! ola, olti, tola

L L / Lola, olmani ol.

Bb

Bb

ba
bi
bo
ab
ib
ob

bil
bi-lim

bi-no
bo-bo

bo-la
bol-ta

lab
ta-bib

5

□ □ □

□ □ - □ □ □

□ □ - □ □ □

- Balli, bolam...

b / b / bola, / boba, / bilim

ta-lab
ta-bi-at

To-lib
I-no-bat

Na-bi
Bi-lol

– Tolib, ana Bilol. Bilol – bilimli bola. Tolib, bilim ol.

Bilimli bola Bilolmi?
Bilol bilimli bolami?

bo $\begin{cases} \text{la} \\ \text{bo} \end{cases}$

bilim, bola, bino

J B B B Bilol - bilimli bola.

Kk

Kk

ka
ki
ko
ak
ik
ok

kon
nok
ka-lit

ki-tob
ka-mon
mak-tab

Ak-mal
Ma-li-ka
Mam-la-kat

□□ - □□□

□□□ - □□□

□□ - □□ - □□□

– Malika, mana kitob.

Kitob – bilim .

□on, ka□on, makt□b

k / z k / k katta, kitob

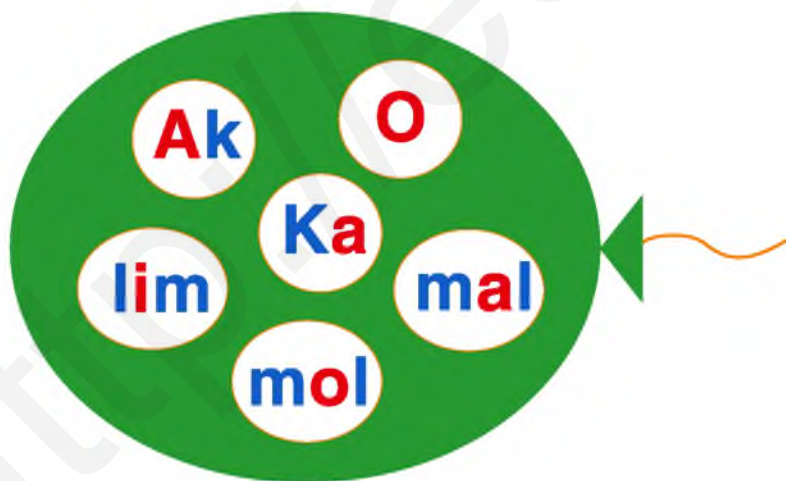
aka || ik-ki || ti-lak || Ko-mil
 kat-ta || kak-lik || ka-tak || Ka-mol

– Komil, ana kaklik.

Kaklik   .

ti
 bi } lak

! aka, ikki, katta

K K K Komil, kitobni ol. 🍌

Rr

Rr

ra
ri
ro
ar
ir
or

rom
bir
bor

a-ri
ar-ra
mar-ra

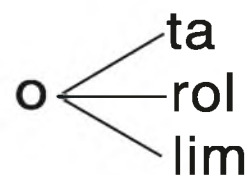
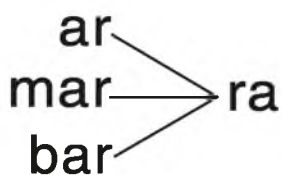
o-rol
ka-ram
mar-mar

Bo-tir
Bar-no
Lo-bar

- Barno, bor.
- Lobar, mana marra.

-

ro, ara, kara

rom, ar-ra, or-rol

a-nor
to-mir

Ak-rom
Ik-rom

Ka-rim
A-no-ra

Ona

Ona borki,

Bola bor.

Ona borki,

Alla bor.

Ona borki,

Olam bor.

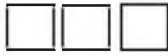
Ona bilan bola — bilan lola.

B A R □ □

□ N O R A

Ka
mola

 nabira, orol, ari

J P r R R / Rom / - katta.

to'rt
o'l-ka
o'r-ta

ko'-rik
ko'-mak
ro'-mol

ko'-mir
ko'-kat
ko'k-lam

O'k-tam
To'-lan
O't-kir

To'rtko'l

– O'tkir, mana To'rtko'l .
To'rtko'l katta, ko'rkam .
To'rtko'lni borib ko'r.

ko'l
ko' > mak

o' < rim
rin
tin

o'tin, o'rmon, ko'rkam

~o o/o Otkir, Oktam

Dd

Dd

da
di
do'
ad
id
od
o'd

don
do'l

do-ri
da-la

do-i-ra
do'm-bi-ra

O-dil
A-do-lat

□□ - □□□

□□ - □ - □□

Dalada

Mana dala. Dalada don mo'l.
Madina dalada Odil a-ma-ki-ni ko'rdi.
Odil amaki .

 odob, obod, tadbir

o/o l/l d/d don, dala

do'-kon
da-dil

a-dir
da-nak

Do-no
Da-min

Odobli bo'l

Bola odobi bilan ko'rkam. Tartib-
li, odobli bo'l. Maktabda
bilim ol.

d o m b i

o b o d
1 4 3 2

□ □ □ ra

da nak
dil

Malika marradami,
Mardon marradami?

D D Dilbar dalada.

Uu

uk
un
ur
bu
du
ku
mu
nu
ru
tu

un
u-ka

kun
tun

tu-ki
tur-na

Mu-ni-ra
Mu-bo-rak

-

-

Bu odobdanmi?

Nurmat Mutalni turtib o'tdi.

Buni mu-al-li-ma ko'rdi. Mu-al-li-ma . Nurmat bu odatidan o'kindi.

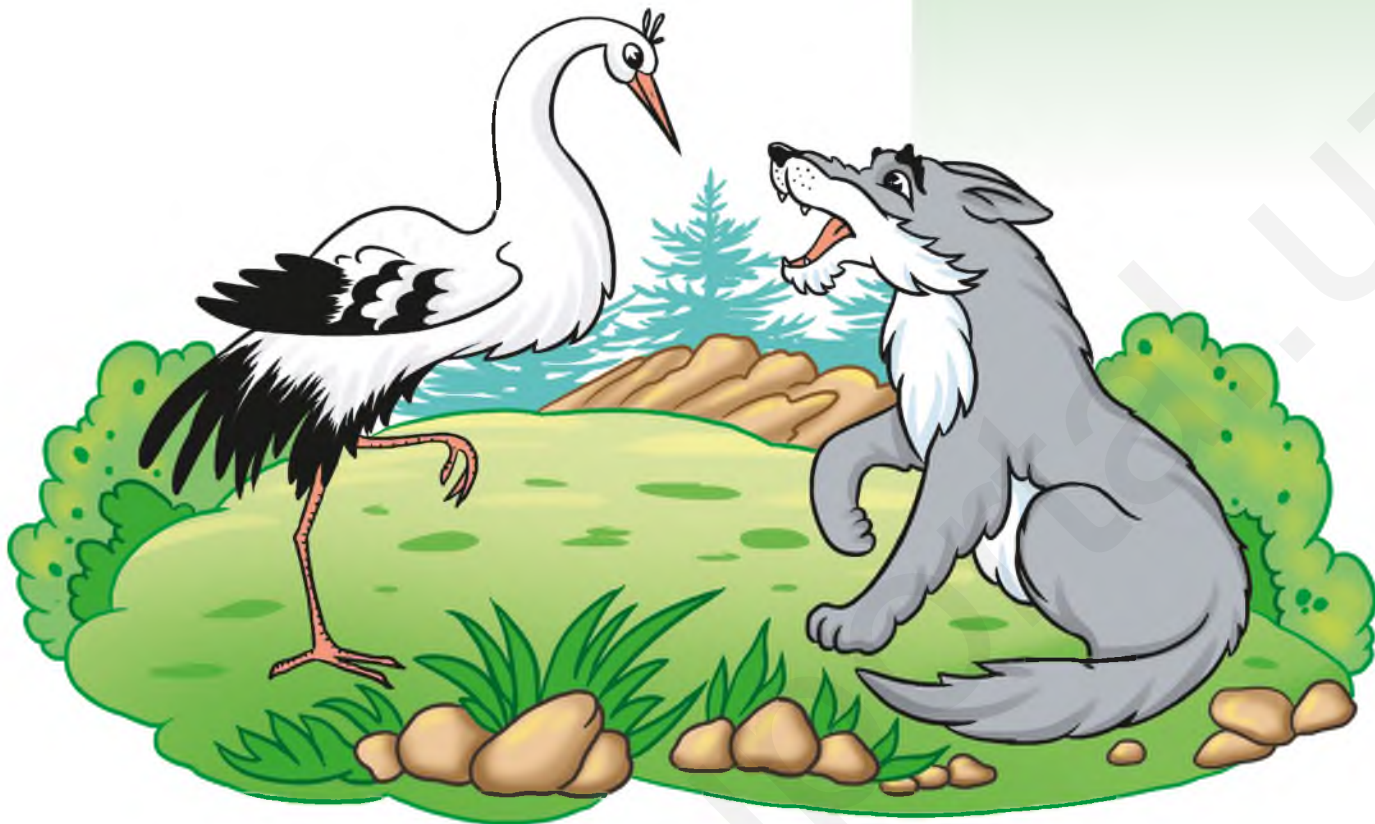
u u uka, turna, tutun 🍌

du-tor
ru-bob

U-mid
U-mar

Ab-dul-la
Nu-ril-la

Bo'ri bilan turna

Bo'ri turnadan ko'mak .
Turna ni tortib oldi. U bo'rini
darddan .

U $\left\{ \begin{array}{l} \text{mid} \\ \text{mar} \end{array} \right.$

Mu $\left\{ \begin{array}{l} \text{nira} \\ \text{attar} \end{array} \right.$

tulki, kurka, tutun

u/l U/U Umar, Umida

Yy

y y

ya
yi
yo
yo'
ay
iy
oy
uy
o'y

yurt
yo'l

yo'-lak
yu-rak

may-mun
may-da

Lay-lo
Oy-din

□□□-□□□

□□-□□□

- Laylo, Diyorani o'ynat.
- Mayli, Diyora bilan may-don-da o'y-nay-man.

may $\left\{ \begin{array}{l} \text{n a} \\ \square \square \square \end{array} \right.$

□yin, yo'□ak, ko'□lak

u / f y / y yol, yuk, yurt

toy
to'y
o'y-na

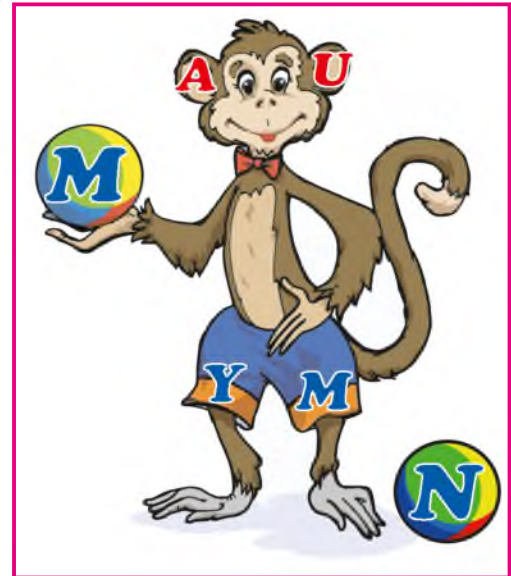
ki-yik
tu-ya
dar-yo

bay-ram
tar-bi-ya
ki-yim

Ya-min
Yay-ra
Yor-mat

Yayra

Yayra kuylar,
Yayra o'ynar.
Yayra, yayrab
O'yna, kul.
Kunda bayram,
Tan-ta-na,
Ona yurtim,
Omon bo'li!

o'yin, maydon, aylana

2 / f y / y yamin, / yayra

Ee

Эе

be
ke
me
re
te
ye
ek
el
em
er
et

el
ek

e-tak
e-kin

er-ta
er-tak

Oy-bek
O-ta-bek

Ertak

Karim ertak aytdi:

– Bir tulki bor ekan. Tulki
bir kuni...

Lak-lak elak,
Elakka un kerak.

□□-□□

e/e el, elak, etak, ekin

te-ri || yel-kan || be-da || Er-kin
te-rak || te-mir || be-kat || El-yor

Temur bobom

Temur bobom –
Tilla bobom.
Buyuk bobom,
Dono bobom.
Buyuklardan
Buyuk bobom,
Donolardan
Dono bobom.

Bilim – boylik kaliti.

...mak | ye
...rak | yu
...lim | ye

**Bir dona bedana,
Bedana bir dona.**

e / c e / e Elbek, / Erkin

Gg

g g

ga
ge
gi
go
gu
go
ag
eg
ig

gerb
gul

gul-don
gi-lam

Ur-gut
Na-man-gan

□□ - □□□

□□□ - □□

Bu nima?

Bu – gul.

Bu – guldon.

Guldonda gullar bor.

lagan, burgut, atirgul

o / f g / g gilam, / guldon

tu-gun || to'-ga-rak || Gul-no-ra
tug-ma || du-go-na || Yod-gor

Bu kim?

Bu – Guli.

U – dugonam.

Bu – Yodgor.

U – ukam.

Yodgor turli gullar terdi.

Guli gullar nomini aytdi:

– Bu – atirgul, mana bu – .

Gullarning nomini ayting.

o / t g / g Guli, Gulnora

Ng ng

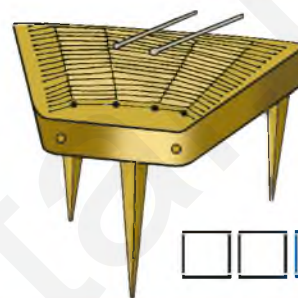

Ng ng

tong
rang
teng

keng
yeng
ta-rang

ting-la
ang-la
bod-ring

Tongda

Tong otdi. Bulutlar ortidan ☀️ mo'raladi. Bolalar yayradilar.

– Keling, ☀️ bobo! Doimo yonimda bo'ling, – dedi Elbek.

❓ Tongda □□□ yangradi.

n/g ng ng/ tong, rang 🛎️

Bekatda

Erkin bekatda o'tirar edi. U Karim otani ko'rib, o'rnidan turdi.

– Keling, Karim ota, o'tiring, – dedi u.

– Omon bo'l, bolam, – dedi Karim ota.

Oltin olma, duo ol.

t□ng, □ong, k□ng

N g Ng Ng/ Tong/ otdi.

Ss

ſs

sa
se
so
su
so'
as
es
is
os
us

sel
son

so-at
sa-lom

a-sal
at-las

Boy-sun
A-sa-ka

□□-□□

Ona yurt

Salim bo-bo-si-dan so'radi: □□-□□□

– Bobo, nega kattalar ona di-yoringni asra deydilar?

– Ona yurtni asrasak, omonlik, to'kinlik bo'ladi, – dedi bobosi.

Elda bori – senda bor.

 □el, s□at, at□as

sel, soat, asal, atlas

mi-sol || Sar-dor || Gu-lis-ton
ma-sal || Sa-i-da || Sir-dar-yo

Sirkda

Mastura bilan Saida – dugona. Dugonalar sirkka bordilar. Sirk binosi katta ekan.

Ular sirkda arslon, yo'lbars, maymunni ko'rdilar.

Su-ya-ma-sang turolmas,
Sen min-ma-sang yurolmas.

! sada, somsa, asal

S/S Saodat salom berdi.

Hh

Ҳ һ

ha
he
hi
ho
hu
ho'
ah
eh
oh
uh

hu-mo
hu-nar
ha-lol
has-sa
tim-soh

mehr
mo-hir
hi-ko-ya
han-da-lak
meh-ri-bon

Ha-san
Hik-mat
To-hir
Mah-mud
Mo-hi-ra

□□□-□□-□□□

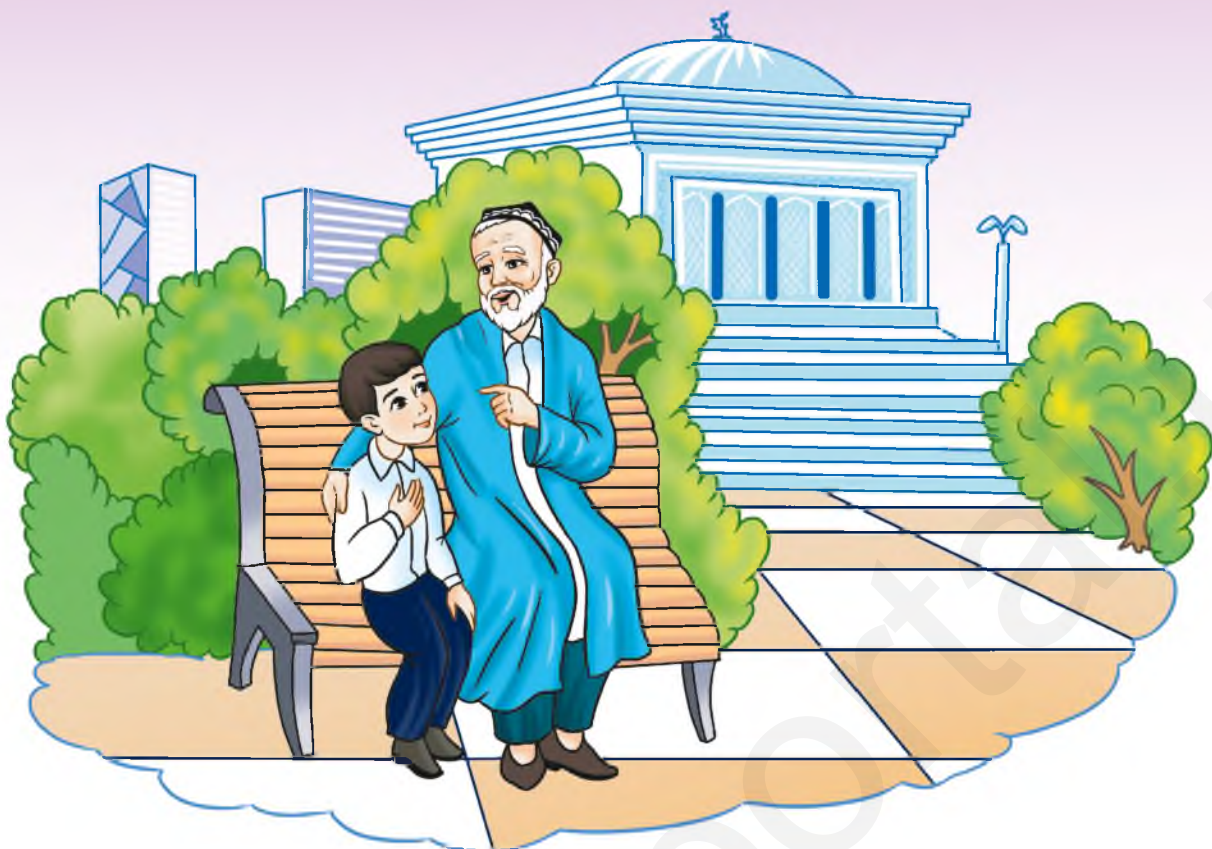
□□□-□□□

Hunar, hunardan unar.
Harakat, harakatda barakat.
Har kim ekanini o'rar.

! hurmat, mahkam, himmat

h / r h / h humo, mehnat

Himmatli bo'l

Hasan Hikmat bobodan so'radi:

- Bobo, himmatli bola kim?
- Himmatli bola hammaga yordam beradi. Sen ham himmatli bo'l, – dedi Hikmat bobo.

Elga hurmat – oliy himmat.

? Mehnat – mehnatning tagi □□□□□.

7/8 8/8 9/8 Hilola, Hikmat

Sh sh

Sh sh

sha
she
shi
sho
shu
ash
ish
esh
ush

shoh
sher

osh
bosh

ku-rash
ku-mush

Tosh-kent
Dil-shod

□□□-□□□

□□□

Mitti Mosh

Mu-shuk-ki-nam mitti Mosh,
Shirin sut mushukka osh.
Olma bersam kelmaydi,
Non ye-yish-ni bilmaydi.

shi — ra — osh
          — sha — yash — na

! shisha, hushtak, beshik

s/h sh/sh sher, shakar

sha-kar || te-sha || Shuh-rat
sha-har || shi-sha || Sho-i-ra

Do'stlar

Shuhrat bilan Dilshod do'st.
Bir kuni Shuhrat kasal bo'ldi.
Dilshod uni ko'rgani bordi. Shuh-
rat do'stidan minnatdor bo'ldi.

Do'st bilan uying obod.

? „Sh“dan boshlanar oti,
Asal kabi sharbati.
Bilsang nomin ayt, Ali!

– Ha, bilaman – . -

S h Sh / Sh Shoira, Shuhrat

Pp

Pp

pa
pe
pi
po
pu
po'
ap
ep
op
o'p

pul || **ka-pa-lak** || **poy-ga** || **par-ta**
pil-la || **pi-yo-la** || **pos-bon** || **par-da**

□□□-□□

□□-□□-□□

□□-□□□

Kapalak bilan asalari

Asalari asal to'plab ke-la-yot-gan edi. Yo'lda kapalakni ko'rdi. Kapalak asalarini turtib:

– Nari tur, kiyimim kir bo'ladi! – dedi.

Asalari kapalakka yo'l berdi. Kapalak o'tib ketdi. Asalari yana ko'p asal to'pladi.

Oldin o'yla, keyin so'yla.

| / o p / p pilla, / posbon

ko'p || pa-tir || i-pak || Po'-lat
ko'p-rik || kap-tar || par-da || Man-nop

Bilasanmi?

Muallima dedi:

– O'rdak, kurka, , –
parranda.

U Po'latdan so'radi:

– Yo'lbars, tulki, bo'ri – nima?

Po'lat nima deydi?

Yashil to'nli bolalar
Makoni keng dalalar.
Karsillaydi tishlasa,
Bo'lar osh bilan yesa.

Bir tup tut tagida bir tup turp.

/ J P / P Bolat, / Parpi /

Qq

Q q

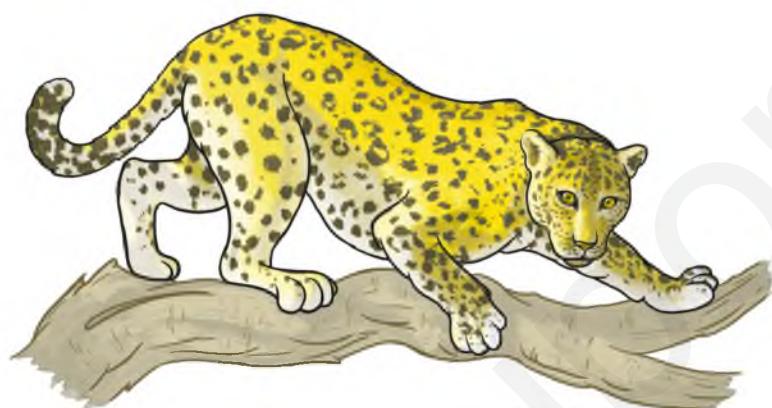
qa
qe
qi
qo
qu
oq
uq
o'q

qish
qush

qal-poq
qo'l-qop

qu-yosh
qur-ba-qa

O-qi-la
A-qi-da

□□□-□□□

Kitob

Kitob – bilimning boshi,
Aql-u idrok quyoshi.
Kitobda nurli iqbol,
O'qib topaman kamol.

**Qat-qat qatlama,
Aqling bo'lsa, tashlama.**

□□-□□□

❓ Qordek oppoq, pardek □□□□□.

o / f q / q qish, qo'lgop

qo'l
qurt
qor

qa-lam
qay-noq
qa-tiq

qay-moq
qar-moq
qo-shiq

Qo-bil
Qo-dir
Qo-sim

Baliq

Men baliqman, baliqman,
Mittigina qayiqman.
To'nim tilla tangali,
Shuning uchun sariqman.

Boshi taroq, dumi o'roq.

Men yuraman, u qoladi.

Q / Q Q / Q Qobil, Qodir

Ch ch

Chch

cha
che
chi
cho
chu
cho'
ech
ich
och
uch
o'ch

choy
chol
chi-roq

cho'-mich
cha-qa-loq
chu-mo-li

To'y-chi
Yo'l-chi
Bar-chin

□□□ - □□□

□□ - □□□□ - □□

Chumchuq

Chumchuq – kichkina qushcha. Er-ta-yu kech chirq-chirq qilib sayraydi. U dam olmaydi. Yemish qidirib tinmaydi.

Mehnat qilib topganing –
Qand-u asal totganing.

! chayon, childirma, pichoq

c/h ch/ ch choy, chana

che-lak || chin-ni || Chir-chiq
chaq-moq || chi-git || Chim-yon

Charos – chaqqon

Charos dam olish kuni erta turdi. No-nush-ta-dan so'ng uy-ni tartibga keltirdi.

Onasi Charosni erkaladi:

– Charosim – chaqqonim.

**Bir parcha patir –
Olamga tatir.**

**Ichi bo'yoq,
Sirti tayoq.**

**Osti tosh, usti tosh,
O'rtasida chandir bosh.**

**Ninacha bargli archa,
Archa ninasi ancha.**

Ch Ch Ch Charos, Chimyon

Jj

Jj

ja
je
ji
jo
ju
jo'
aj
ej
ij
uj

joy
jo'-ja

jaj-ji
ja-la

ja-sur
ja-so-rat

O-lim-jon
An-di-jon

□□-□□□

□□-□□-□□

Jo'jalarim

Chiyo-chiyo,
Jo'ja qochdi.
Singlim Dono
Tariq sochdi.
Biri sariq,
Birisi oq.
Barcha jo'ja
Dum-dumaloq.

j/j j/j joy, jajji jayron 🛎️

jiy-da
ja-hon

aj-dar
jur-nal

Ja-mol
Ja-mi-la

Jasurning ahdi

Jasur – tirishqoq bola. U juda ko‘p o‘qiydi. Shuning uchun jum-boq-lar-ni qiynalmay yechadi. Jasur katta bo‘lib, ko‘kka uchmoqchi. U osmon sirlarini ochmoqchi.

Olim bo‘lsang,
Olam seniki.

Par
□□□

kent

Nur
□□□

obod

jaj□i, jay□a, jay□on

7/7 Jamol, Jasur - dost.

G' g'

g̃ g̃

g'a
g'e
g'i
g'o
g'u
g'o'
ag'
ig'
o'g'

g'or
g'al-la
g'a-la-ba

tog'
bog'
bog'-bon

G'a-ni
G'ay-rat
Mar-g'i-lon

□ □ □

□ □ □ - □ □

□ □ □ - □ □ □

Dangasa bilan G'ayratli

Dangasa bola: – Bugun o'y-nayman, ertaga o'qirman, – deydi.

G'ayratli bola: – Bugun o'qiy-man, ertaga o'ynarman, – deydi.

Bugungi ishni ertaga qo'yma.

! g'uncha, g'olib, nog'ora.

o / f g / g gor, galla /

Qish

Qish keldi. Oppoq qor yog'di. Ham-
ma yoq qor bilan qopladi. Bolalar
o'ynagani tepalikka yig'ildilar.

G'ulom bilan G'ani chanada uchishdi.
Marg'uba chang'ida uchdi. Guli bilan
G'iyos qorbobo yasashdi.

Qor yog'di – don yog'di.

o | t | q | q | Fayrat, Gulom

Zz

Zz

za
ze
zi
zo
zu
zo'
az
iz
oz
uz
o'z

zar
zi-na

ziy-rak
zog'-cha

o'z-bek
go'-zal

Zuh-ra
A-ziz

□□□-□□

□-□□□

O'z tilim

Qonga kirgan sut bilan,
O'zbek tilim, o'z tilim.
Ardoqlayman yurt bilan,
O'zbek tilim, o'z tilim.

Burro-burro so'zlayman,
Kelajakni ko'zlayman.
Istiqbolim, iqbolim,
O'zbek tilim, o'z tilim.

- / z z / z zog'cha, / usum /

Istirohat bog'i

Mana istirohat bog'i. Bog'da ulug' shoir hazrat mir Alisher bobomizning haykali bor. Bugun Zilola bilan Aziz istirohat bog'iga bordilar. Ular bobomizning haykali poyiga gullar qo'ydilar.

istirohat bog'ida o'ynaladigan o'yinlarni ayting.

~ 1 1 1 Tokir chanada uchdi.

Vv

Vv

va
ve
vi
vo
vu
vo'
av
ov

Va-tan
vo-diy
to-vus
to-vuq

Na-vo-iy
Gav-har
Vo-hid
Mav-ju-da

□□-□□□

Vatanim

Vatan, mening onamsan,
Issiq quchog'ing.

Olamda yagonamsan,
Aziz tuprog'ing.

Kelajaging buyukdir,
Yashna doimo.

Vatanim, seni bugun
Tanidi dunyo.

Bulbul chamanni sevar,
Odam – Vatanni.

! varrak, chavandoz, olov

v/v vaqt, vodi, varrak.

Aka-singil suhbatl

Gavhar akasi Sarvarga savol berdi:

– Aka, yurtimizni nima uchun ona-Vatan deb ataymiz?

Sarvar javob berdi:

– Vatan – onamiz kabi mehribon. Biz uning bag'rida voyaga yetamiz. Shuning uchun uni ona-Vatan deb ataymiz.

**Nodir novvoydan non oldimi,
novvoy Nodirdan novvot oldimi?**

V/V Vosit varrak uchirdi.

Xx

Xx

xa
xe
xi
xo
xu
xo'
ax
ix
ox
ux

xat

xa-bar

xo'-roz

pax-ta

tax-ta

gul-xan

Xo-razm

Jiz-zax

Bu-xo-ro

Xo-liq

Xur-shi-da

Xay-rul-la

□□□

□□□-□□

□□□-□□□

Yaxshi bola

Yaxshi bola o'qishni va mehnatni sevadi. Ozoda va orasta yuradi. Salomni kanda qilmaydi. Vaqtni qadrlaydi.

Hammaga yaxshilikni xohlaydi. Yaxshilar suhbatiga intiladi.

Bola odobi bilan aziz.

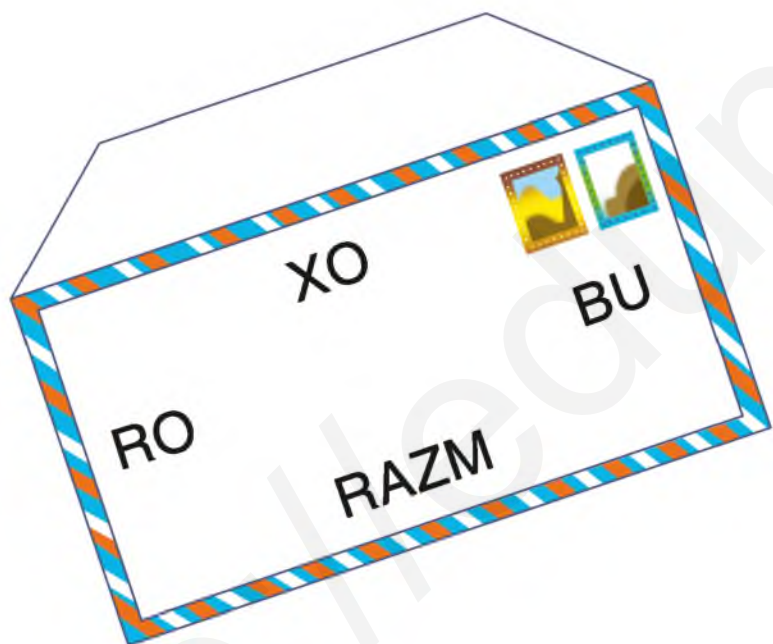
Yaxshi bolalar qiladigan ishlarni ayting.

x x / xat, xum, paxta

Xat yozdik biz akamga

Buvim aytib turdilar,
Men xat yozdim akamga:
– Avval buvijonimdan
Salom, deb yoz bo'tamga.
Chiroyli yoz, xushxat yoz,
Qiynalmasdan o'qisin.
Egallasin, albatta,
Harbiy ilm cho'qqisin.

X □ □ □ □ M

Bola xatni qayerga jo'natdi?

yaxshi, xona, xazina

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Ff

Ff

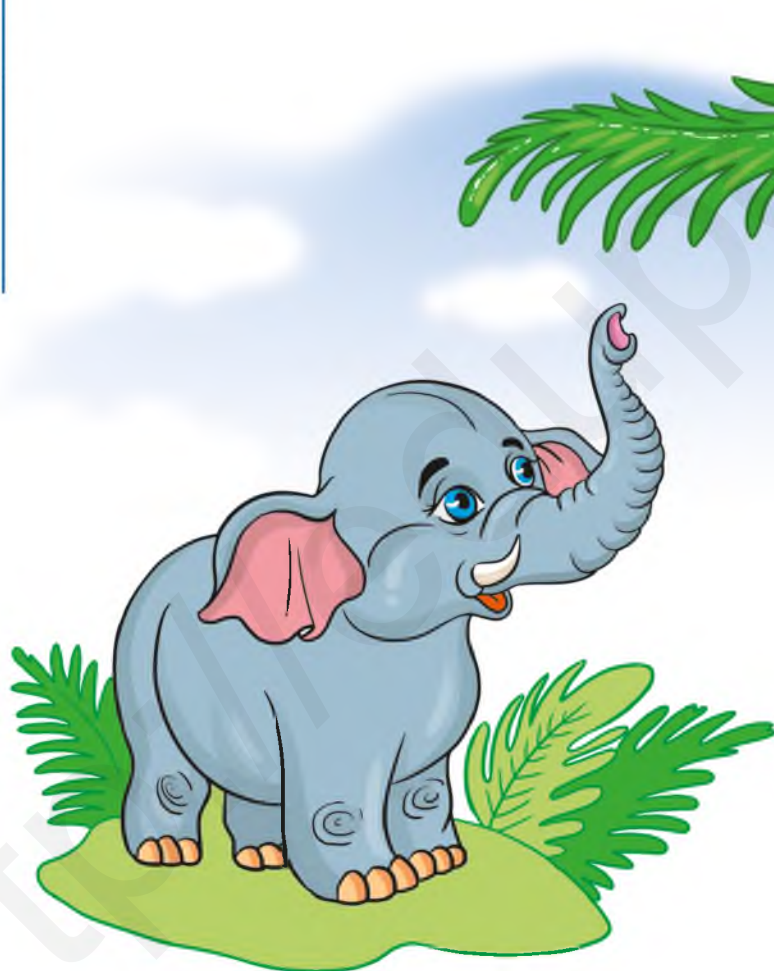
fa
fi
fe
fo
fu
fo'
af
if
of

fil
fasl
far-zand

of-tob
daf-tar
pu-fak

shaf-to-li
shi-fo-kor
mu-ko-fot

Af-zal
Za-far
G'a-fur

Fil

Fil deganlari
Shumi?
O'xshash
Xartumi,
Dumi.
Quloqlari
Shalpaygan,
Peshonasi
Yalpaygan.

fazogir, sharaf, shafqat

f / f fil, fasl, farzand 🍌

Fur-qat
Far-hod
Fo-zil

Fe-ru-za
Fa-zi-lat
Ni-lu-far

Fo-rish
Far-g'o-na
Za-raf-shon

Futbol

Fozil, Zafar, Afzal maktabda to'p o'ynaydilar. Fozil to'p tepishni sevadi. U darvozaga uzoq masofadan to'p kirita oladi. Kelajakda ular futbolchi bo'lmoqchilar.

Sog' tanda – sog'lom aql.

 Sportning qaysi turlarini bilasiz?

F - F / F Farhod, Ferusa

’ (tutuq belgisi)

a'-lo
jur'-at
sur'-at

e'-lon
ta'-lim
mash'-al

A'-zam
Ra'-no
Tal'-at

Dono qiz

E'zozani o'rtoqlari
A'lochi, deb maqtaydilar.
Har so'zida olam ma'no,
Dono qiz, deb ataydilar.
Ishlarni u jur'at ila,
Toqat bilan ado qilar.
Kattalarga hurmat saqlar,
Kichiklarni izzat qilar.

Sen o'zingni maqtama,
Seni birov maqtasin.

A'lochi bo'lish uchun nima qilish kerak?

.. Ra'no, Suriyat - sinfdosh.

Sinfdoşlar

Ma'ruf va Ra'no – sinfdosh. Ma'ruf musiqaga qiziqadi.

U to'garakda o'zbek kuylarini o'rganadi. Ra'no qo'shiqni sevadi. U Vatan haqida qo'shiq kuylaydi.

Milliy cholg'u asboblarning nomlarini ayting.

ALIFBO

Aa
(a)

Aa

Bb
(be)

Bb

Dd
(de)

Dd

Ee
(e)

Ee

Ff
(ef)

Ff

Gg
(ge)

Gg

Hh
(he)

Hh

Ii
(i)

Ii

Jj
(je)

Jj

Kk
(ke)

Kk

Ll
(el)

Ll

Mm
(em)

Mm

Nn
(en)

Nn

Oo
(o)

Oo

Pp
(pe)

Pp

Qq
(qe)

Qq

Rr
(er)

Rr

Ss
(es)

Ss

Tt
(te)

Tt

Uu
(u)

Uu

Vv
(ve)

Vv

Xx
(xe)

Xx

Yy
(ye)

Yy

Zz
(ze)

Zz

O'o'
(o')

O'o

G'g'
(g'e)

G'g'

Sh sh
(she)

Shsh

Ch ch
(che)

Chch

Ng ng
(nge)

Ngng

/ '
(tutuq belgisi)

/ '

Alifboni o'rgandim

Mana endi alifbodan
Chiqib qoldi savodim.
Bag'ishlayman senga, Vatan,
Bor bilimim, sabotim.

Diyorim – hur O'zbekiston
Eng buyuk yurt bo'lajak.
Kutar meni baxtli davron –
Go'zal, porloq kelajak.

Usmon Qo'chqor

Alifbe bayrami

Yaqinda Alifbe bayrami bo'ladi.
Bayramda Alisher she'r aytadi.
Dilbar, Dono, Farida raqsga tu-
shadilar. Barchamiz o'ynaymiz va
quvnaymiz. Chunki hammamiz
ravon o'qishni, chiroyli yozishni
o'rganib oldik.

Siz Alifbe bayramiga qanday
tayyorgarlik ko'ryapsiz?

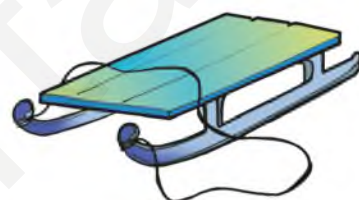
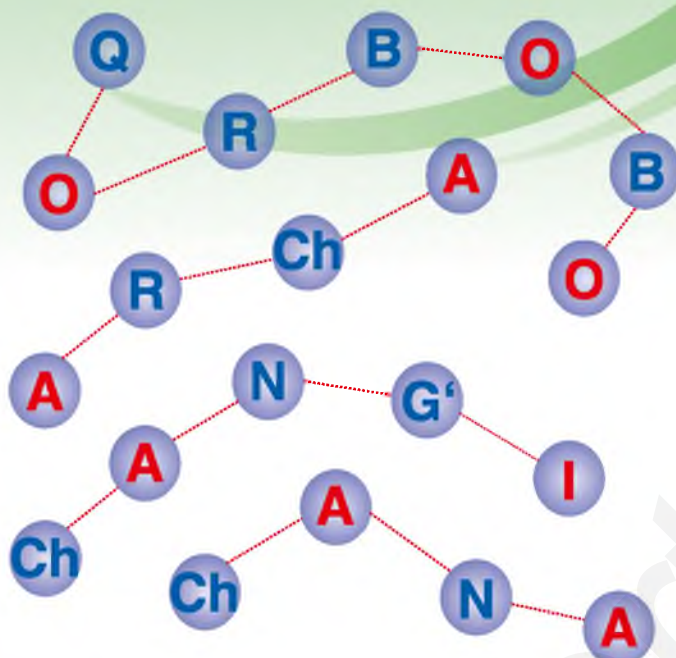
Archa

Archa-archa, jon archa,
Yaproqlaring ninacha.
Atrofingda yig'ilib,
Qo'shiq aytadi barcha.
Salom senga, ko'k archa,
Qishin-yozin yashnaysan.
Yaproqlaring ninacha,
Yasangansan, go'zalsan.
Atrofingda aylanib,
Qo'shiq aytib quvnaymiz.
Har birimiz qo'l berib,
Yangi yilni qutlaymiz.

Zafar Diyor

1. Yangi yil bayramiga qanday tay-yorgarlik ko'rdingiz?
2. Yangi yilni kim bilan birga kutib olasiz?

Yangi yil

Rasmga qarab Yangi yil bayrami haqida soʻzlab bering.

MUSTAQIL O‘QISH UCHUN

Do‘stlik

Do‘stlik – po‘lat,
Do‘stlik – olov.
Do‘stlik bilan
Yanchilar yov.

Do‘stlik – quyosh,
Do‘stlik – bu nur.
Do‘sti ko‘plar
Qilar huzur.

Yo‘ldosh Sultonov

**Qush qanoti bilan,
Odam do‘sti bilan.**

**Do‘stsiz boshim –
Tuzsiz oshim.**

To'g'ri yo'l

Bir podshoh uch o'g'liga boyligini bo'lib beribdi. Katta o'g'il unga binolar qurdiribdi. O'rtanchasi bog' barpo qilibdi. Kichigi otasi bergan boyligni kambag'allarga tarqatibdi. Buni eshitgan ota:

– O'g'illarim to'g'ri yo'l tutibdilar, – debdi.

1. Ertakni qayta hikoya qiling.
2. Otaning boyligini o'g'illar nimalarga sarf qilishdi?
3. O'g'illarining qilgan ishini ota nima uchun to'g'ri deb bildi?

Gerbdagi Humo qushining aytganlari

Ey, Mustaqil yurt bolasi! Ko'p yurtlar osmonidan uchib o'tdim. Sening yurtning ertakdagi sehri yurtlarga o'xshaydi. Shuning uchun diyoring gerbidan joy oldim. Gerbda men bilan birga paxta, bug'doy, oy va yulduz bor. Paxta milliy boylikni, bug'doy qut-barakani bildiradi. Men sen bilan birga bo'laman.

Ona yurtning – oltin beshiging.

¹ ch			ch	u	q			
² u			i					
		³ t	t					
⁴ b			t					
		⁵ o'	a					
⁶ l			k					

Rasmlarga qarab qushlarning nomini toping. Kataklarni to'ldiring.

Qarag'ay

Bo'yin cho'zib

Qarag'ay

Yon-atrofga

Qaragay.

Der u:

Barcha daraxtdan

Baland akang –

Qarag'ay.

Terak

Men terakman,
Terakman.

Men hammaga
Kerakman.

Osmon mening yelkamda,
Men olamga tirgakman.

O'rik

Qantak o'rik

Otim bor.

Xo'p mazali

Totim bor.

Mag'izimga berkitgan

Qantim bor,

Novvotim bor.

Uzum

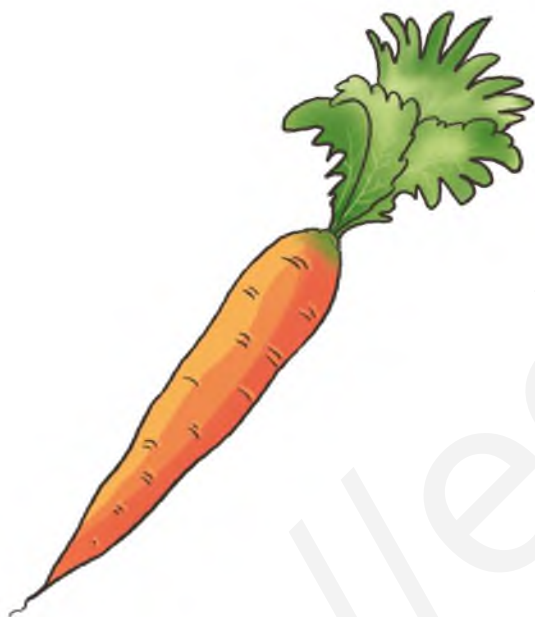
Anvar Obidjon

Donalarim marjoncha,
Bir boshim naq bir jomcha.
Quritsangiz mayizman,
Dasturxonga fayzman.
Kuzda yeb-yeb to'yishar,
Qishga osib qo'yishar.
Boqar shod yosh-qarilar,
Maqtar hatto arilar.

Sabzi

Yupqagina po'stim bor,
Dalada ko'p do'stim bor.
Maqolda ham yoziqman,
O'sha – „Oltin qoziq“man.
Yotsam yerga qapishib,
Dumginamdan tortishib,
Tashladilar o'raga...
Salom palov to'raga!

Makkajo'xori

Men hammadan yuqori,
Ismim Makkajo'xori.
Dumbulgina go'dakcha,
Uxlar ko'm-ko'k yo'rgakda.
Sog'lom ulg'ay, jon go'dak,
Malla soching jingalak.

Topishmoqlar

Tunda ko'rib cho'g' deysan,
Tongda ko'rib yo'q deysan.

Tanga-tanga to'ni bor,
Mittigina ko'zi bor,
Suzsa suvlar jimirlar,
Qamishlar ham qimirlar.

O'lgudayin ayyorman,
O'rmon ichra sayyorman.
Dumim supurgisifat,
Na do'stim bor, na ulfat.
Meni qilmay ko'p kulgi,
Nomim to'g'ri ayt – ...

Kichik do'stlaringa

Vatan agar bo'lsa bir chaman,
Siz qo'ynida xandon g'unchalar,
Ey, siz, mening kichik do'stlarim,
Vatanningiz sevar shunchalar.
Kelgusida sizlar bizdan ham,
Yuksaklarga parvoz etarsiz:
Balki chiqib oyning yuziga –
O'zbekiston naqshin bitarsiz.

Zafar Diyor

74.102
A 51

Alifbe: Umumiy o'rtta ta'lim maktablarining 1- sinfi uchun darslik/ Mualliflar: R. Safarova, M. Inoyatova, M. Shokirova L. Shermatova. 18- nashri – Toshkent: „O'qituvchi“ NMIU, 2020. – 80 b.

ISBN 978-9943-22-363-9

UO'K: 373.3.016
KBK 74.102

SAFAROVA ROHAT G'AYBULLAYEVNA
INOYATOVA MUHAYYO EGAMBERDIYEVNA
SHOKIROVA MAVJUDA RAHIMOVNA
SHERMAMATOVA LAYLO AVAZBOYEVNA

ALIFBE

Umumiy o'rtta ta'lim maktablarining 1-sinfi uchun darslik

Qayta ishlangan 18-nashri

„O'QITUVCHI“ NASHRIYOT-MATBAA IJODIY UYI
TOSHKENT – 2020

Muharrir *M. Nishonboyeva*

Badiiy muharrir *Sh. Toshturdiyev*

Rassomlar: *Sh. Niyozov, Sh. Toshturdiyev, Q. Shomurodov*

Texnik muharrir *N. Niyozmuhamedova*

Musahhih *E. Najimova*

Kompyuterda sahifalovchi va dizayner *D. Usarova*

Litsenziya AA № 0040. 10.12.2019 Original-maketdan bosishga ruxsat etildi 15.05.2020.

Bichimi 60x90¹/₈ Kegli 20 shponli. „Helvetica“ garniturasida. Ofset bosma usulida bosildi.

Shartli b. t. 10,0. Hisob-nashriyot t. 10,0. Adadi 540 674 nusxa.

Buyurtma №

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi

Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining

„O'qituvchi“ nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.

Toshkent – 206, Yunusobod tumani, Yangishahar ko'chasi, 1-uy.

Shartnoma № 01-20.